No. 238. 1838.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Zaturdag 6 October.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, ontvangen hebbende schriftelijk verzoek van den Arrondissements-IJker binnen deze Stad, B. P. BOGAERTS, om aan de belanghebbenden ter kennisse te brengen, dat door hem, van den 15den October tot den 30sten dezer, dagelijks (uitgezonderd Zon- en Feestdagen) van 's morgens negen tot twaalf en des namiddags van twee tot vijf ure, zal worden geväceerd tot de herijking van alle de, in den jare 1837 en vroeger geijkte Lengtematen, Inhoudsmaten en Gewigten, alsmede der onderscheidene Tinnen, Blikken en Houten Vochtmaten,

Brengen zulks ter kennisse der Ingezetenen met aanmaning om aan hunne verpligtingen ten deze gedurende gemeld tijdvak, te beantwoorden, onder observatie, dat de toegang tot gezegd IJklokaal niet anders dan langs de poort van Stads-Erve, uitkomende in de St. Annastraat, zal mogen plaats hebben, en met waarschuwing verder dat door den Commissaris van Policie en zijne Agenten op de naleving der verordeningen omtrent het Metriek stelsel van Maten en Gewigten, ten stiptste zal worden gevigileerd.

Breda, den 4den October 1838.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 3den October.

De *Moniteur* vermeldt dat de koning het antwoord van de koningin van Engeland op de notificatie van de geboorte des graven van Parijs ontvangen heeft.

— Verscheidene ministers, naar den arbeid gevraagd zijnde waarmede de wetgevende kamers zich in de volgende zitting hoofdzakelijk zullen hebben bezig te houden, zouden, naar men verzekert, te kennen gegeven hebben, dat zij niet gezind waren om eenig nieuw ontwerp voor den aanleg van spoorwegen voor te dragen. Zij zouden in tegendeel besloten zijn, om nog eenige jaren met de voortzetting van het stelsel van groote gemeenschap te wachten, ten einde op eene meer afdoende wijze het lot der reeds gestemde wegen te kennen. Niettemin zouden er pogingen bij de kamers worden gedaan, om te verkrijgen dat het gouvernement voortaan met den aanleg van dergelijke wegen wierd belast. De ministers hoopten, dat de tegenwoordige industriele crisis, door het overgroot getal kapitalen, welke voor de bijzondere ondernemingen van spoorwegen vereischt worden, de kamers zou doen besluiten om aan de kompagnieschappen geene wegen meer toe te staan, tot men door den uitslag zou hebben gezien, in hoever dergelijke soort van ondernemingen werkelijk nuttig voor het land zij.

In de laatste dagen heeft men aandeelen van den spoorweg van Parijs naar Havre, ter londensche beurs in den handel gebragt. Dezelve vielen dadelijk 2¼ p. sterl. beneden pari, te weten zij golden 943 fr. 75 c., hetgeen nog lager dan de koers te Parijs is.

Men houdt zich op dit oogenblik op het oorlogsbureau met de organisatie bezig van de wetenschappelijke commissie die de fransche bezittingen in het noordelijk Afrika zal onderzoeken. Men spreekt van het voornemen om het lid van het instituut, den kolonel *Bory de St. Vincent*, aan het hoofd derzelve te plaatsen.

— Het vertrek van den hertog *van Nemours* tot het doen eener reize naar Belgie en Duitschland, is op het laatst dezer maand bepaald. Een der dagbladen verzekert, dat de heer *Molé* zich tegen deze reize had verklaard, maar de Prins er bij zijn vader op aangehouden en deze beslist had dat dezelve voortgang hebben zou. Men wil dat het een of ander huwelijks-ontwerp met de reize des prinsen in verband staat.

— Eene groote hoeveelheid drukletters, papier en andere voorwerpen, betrekking hebbende op de arrestatie van de weduwe *Pepin*, is heden morgen naar het parket van den procureur des konings overgebragt.

— Naar men verneemt, heeft het onlangs tusschen Belgie en Frankrijk gesloten handelstraktaat minder betrekking op wederzijdsche regten van in- en uitvoer, maar meer bepaaldelijk op de regten van zeevaart. Sedert de scheiding van Holland werden de belgische schepen in de fransche havens en omgekeerd op denzelfden voet toegelaten als de overeenkomsten waren tijdens het koningrijk der Nederlanden nog in zijn geheel was. Naar de nieuwe betrekking waarin thans Frankrijk en Belgie tot elkander staan, heeft men gemeend in de bestaande bepalingen wijzigingen te moeten maken, die van de vriendschappelijke en naauwere verwantschap der beide landen getuigen. De inhoud der nieuwe overeenkomst is intusschen nog niet bekend en eerst daaruit zal het kunnen blijken of de beide kunstmatig bezwaarde landen met opzigt tot de vaart en den handel [illegible] hebben gelden, waarvan men tot heden nog [illegible] de voordeelen [illegible].

— De jongste berigten uit Oran, door een der ministeriele bladen medegedeeld, vermelden op nieuw dat de onderneming van *Abd-el-Kader* tegen het in de woestijn gelegene Ain-Madi geheel mislukt was. Na een aanzienlijk verlies aan manschappen en materieel, was de Emir genoodzaakt geweest terug te trekken voor de talrijke, ter hulp van de belegerde stad uit de woestijn opgekomen stammen. Door zijne aanhangers was verspreid geworden, dat het stamhoofd, tegen wien *Abd-el Kader* oorlog voert, bewilligd had om hem eene oorlogsschatting te betalen; doch dit berigt was bezijden de waarheid. De mislukking van des Emirs onderneming moest een zwaren slag aan zijn gezag onder de Arabische volksstammen toebrengen.

— In een schrijven uit Milaan van den 27sten September wordt gemeld, dat vorst *Metternich* zich naar Turyn en Florence heeft begeven, terwijl de graaf *Kolowrat*, na de feesten van Venetie, naar Rome en Napels zoude gaan. De reis van twee der voornaamste ministers van het oostenrijksche kabinet had aanleiding tot verscheidene geruchten gegeven. Onder anderen zeide men, dat er aan de tot stand brenging eener italiaansche confederatie gedacht werd, aan welker hoofd Oostenrijk zoude staan.

De groothertog en de groothertogin van Toskane hebben Turyn den 26sten verlaten om naar hunne staten terug te keeren.

— Omtrent de spaansche zaken wordt heden het volgend schrijven uit Bayonne van den 29sten September, medegedeeld:

» Eergisteren is een konvooi van drie millioen realen van Bayonne naar St. Sebastiaan verzonden. Dit geld zal vervolgens over Santander, naar het leger van Espartero worden vervoerd. Een ander konvooi, voor het leger van het centrum bestemd, zal men over Jaca verzenden. Op het oogenblik van het vertrek der wagens heeft men met de diligence 100,000 fr. ontvangen. Dit geld behoort tot het voorschot van de leening van 50 millioen door het huis *Rothschild* gedaan.

» De karlisten arbeiden met ijver aan de herstelling der muren van Morella. Zij vreezen een nieuw beleg, voorziende dat het christinische leger den geleden hoon niet ongewroken zal willen laten.

— Uit de spaansche hoofdstad heeft men heden geene nadere tijdingen.

— De maandelijksche verevening is ditmaal zeer moeijelijk geweest; verscheidene speculanten hebben zich in groote verlegenheid bevonden om de differenten bij te passen. — In het begin der beurs was er eenige aanvraag naar spoorwegaandeelen, doch dezelve was kortstondig en weldra gingen de gezegde aandeelen weder achteruit, in weerwil van de pogingen der kompagnieschappen om hare aandeelen staande te houden. — De notering was heden (3 *October*) 5 pCt. 109,25; 3 pCt. 80,80; Nap. r. 100,25; Sp. Ardoin 19¼; Rom. L. 102⅞.

Duitschland.

FRANKFORT, den 2den October.

Z. D. de Hertog van Lucca is den 1sten dezer, op zijne reis naar Londen, te Keulen aangekomen.

— Van den 29sten September schrijft men uit Baden: « Ofschoon nog dagelijks hier vreemdelingen, voornamelijk engelschen, aankomen, zoo nadert het badsaizoen toch met rassche schreden deszelfs einde. Binnen weinige dagen zal de conversatie-zaal, het laatste vereenigingspunt der nog aanwezige gasten, gesloten worden. Volgens de badlijst van gisteren, bedroeg het getal derzelven 18,077 personen; in het vorig jaar beliep hetzelve op den 28sten dezer slechts 15,362, en toch staat onze badplaats dit jaar nog altijd bij Wiesbaden achter, waar het aantal vreemdelingen den 18den dezer reeds 21,254 beliep. Neemt men nu het getal eigenlijke badgasten in aanmerking, dan valt de verhouding tusschen beide badplaatsen nog meer in het nadeel van Baden uit, waar slechts hoogstens drie of vier duizend personen de badkuur gebruiken, terwijl in Wiesbaden het aantal derzulken op den 18den September reeds 10,30[illegible] bedroeg.»

— Omtrent de vermelde begenadiging door Z. M. Keizer *Nikolaas*, gedurende Hoogstdeszelfs verblijf in Weimar, verleend aan den hofmaarschalk van wijlen zijnen broeder *Constantijn*, den poolschen graaf *Fredro*, verneemt men nader, dat hij [illegible]

zijne goederen in Polen niet teruggeschonken zijn; maar dat de keizer aan den zoon des graven een geschenk van 500 dukaten heeft uitgereikt, met belofte, om telke vijf jaar dit geschenk te hernieuwen, opdat hij zich naar Italie ter ontwikkeling van zijnen schilders-aanleg zou kunnen begeven; en hem tevens het uitzigt geopend om in vervolg van tijd bij eene russische ambassade in Italie geplaatst te worden.

— Volgens de Zurichsche Courant, bevond prins *Lodewijk Bonaparte* zich sedert den 27sten september te Zurich.

— Prins *Christiaan* van Denemarken is met zijne gemalin uit Weenen te München aangekomen.

— Uit Londen schrijft men, van den 17den September, aan de *Allgemeine Zeitung* van Augsburg:

» Binnenkort zullen wij *Reschid*-pacha in ons midden hebben. Deze uitstekende man zal in Europa in hoogere mate de belangstelling opwekken, dan dit in lang met eenen muzelman het geval geweest is. Hij heeft in den korten tijd van zijn bewind meer gedaan dan alle de ministers des sultans te zamen tot dusverre verrigt hebben; hij heeft aan de omkoopbaarheid der turksche ambtenaren palen gesteld; aan de hoogste overheden des rijks eene met de behoeften van den tijd meer overeenkomende inrigting gegeven; het verouderde grootvizierschap afgeschaft; het beginsel van handelsvrijheid ingevoerd en daardoor waarschijnlijk de de meeste regeringen van Middel- en West-Europa tot geallieerden der Porte gemaakt. Zulk een gelukkig beheer moest wel wangunst en haat verwekken, en het schijnt zijnen vijanden gelukt te zijn, hem de leiding der zaken te Konstantinopel te ontwringen. Het bevel, van de zijde der verhevene Porte aan den turkschen gezant alhier, *Sarim*-effendi, om terstond wanneer *Reschid* te Londen zou zijn aangekomen, de terugreis naar Konstantinopel aan te nemen, ten einde, als lid van den raad der Porte, eene andere bestemming te erlangen, bewijst genoegzaam dat het verblijf van *Reschid* alhier niet van korten duur zijn zal. Vorst *Leopold* van Belgie heeft een schrijven aan genoemden minister gerigt, waarin hij den wensch te kennen geeft om hem in Brussel te zien, ten einde hij met de belgische industrie en in het algemeen met de hulpbronnen van Belgie bekend kon worden, en hem tevens zijne erkentelijkheid te bewijzen voor het vergemakkelijken van de pogingen van den heer *O'Sullivan de Grass*, bij het sluiten van het handelstraktaat te werk gesteld. *Reschid* zoo wel als de fransche gezant, admiraal *Roussin*, zijn door vorst *Leopold* bestemd om met de *Leopolds*-orde eerste klasse versierd te worden."

— Volgens de courant van Milaan, zijn HH. MM. de keizer en keizerin van Oostenrijk den 24sten September over Cremona te Mantua aangekomen, en even als elders door de volksmenigte met geestdrift ontvangen. Overal op hunnen weg, geven HH. MM. blijken van de grootste mildheid en liefdadigheid. Hoogstdezelven worden tegen den 30sten October te Weenen terugverwacht. Reeds zijn te Weenen eenige leden van het diplomatieke korps uit Italie teruggekomen; de meesten echter zullen het hof blijven vergezellen.

Reeds den 22sten hebben HH. KK. HH. de hertogin *van Angoulême* en de jeugdige gravin *Rosny* de oostenrijksche hoofdstad verlaten en zijn naar Görtz gereisd. Laatstgenoemde jeugdige vorstin wordt gezegd zoo wel in beminnenswaardigheid als in schoonheid toe te nemen.

Naar men te Weenen verzekerde, zou het door het oorlogsdepartement gedane voorstel, om het zoo uitgestrekte generaal-kommando in het Lombardisch Venetiaansch koningrijk, hetwelk tegenwoordig in Verona gevestigd is, in tweeën te splitsen, zijn goedgekeurd, en zal er alzoo voortaan in Milaan en te Pavia een generaal kommando bestaan.

— De onder-staatssecretaris van Z. H. de Paus, monsignore *Capaccini*, is den 21sten uit Rome naar Florence vertrokken om, naar men zeide, Z. D. den prins *von Metternich*, bij diens komst te Florence, in naam van den H. Vader te begroeten. Genoemde diplomaat is, na met zijne familie korten tijd te Genua vertoefd te hebben, den 22sten van daar vertrokken en den 23sten, op zijne reis naar de Toskaansche hoofdstad, te Lucca aangekomen. [*Zie voorts onder Frankrijk.*]

De minister van finantien van Z. H. den Paus, monsignore *Tosti*, bevond zich zwaar siek; men was voor zijn leven beducht; zijn dood zou voor den kerkelijken staat een moeijelijk te herstellen verlies zijn. — De beide nieuwe kardinalen, *Sterckx* en *Fieschi*, zijn tot medeleden van verscheidene congregatien van het openbaar beheer te Rome benoemd, hetgeen als eene nieuwe onderscheiding wordt aangemerkt.

— Een schrijven uit Odessa van den 10den September aan de Augsburger Courant, spreekt mede van het oorlogzuchtig aanzien, hetwelk geheel zuidelijk Rusland aanneemt. Dagelijks zag men nieuwe troepen-transporten uit het binnenland aankomen; terwijl van alle zijden der Zwarte Zee oorlogsvaartuigen in de haven van Sebastopol aankwamen. Over de 36 groote en kleine rijks-vaartuigen lagen gereed om 15,000 man landingstroepen op den eersten wenk te brengen waar men het wilde. De meesten meenden, dat alle deze toebereidselen strekten voor eene tusschenkomst in de zaak der Porte, zoo de nood deze vereischen mogt.

— Uit Messina schrijft men van den 1sten September, dat de Etna sedert den 2den Augustus, aan het werken was. De uitbarsting heeft plaats boven aan den grooten krater, aan de oostelijke zijde van den top. De lava neemt haren loop in eene regte rigting naar het zoogenaamde Engelsche huis, en verspreidt zich tot op den afstand van een geweerschot. Daar verandert zij van rigting en stort zich in het dal *del Bue*, alwaar zij gelukkig geen schade kan aanrigten.

— Berigten uit Cyprus houden, dat de nieuwe turksche stadhouder aldaar den 24sten Julij was aangekomen. Daar hij eene vaste jaarwedde zal genieten, en niet, gelijk tot nu toe met de stadhouders het geval was, tevens pachter van de inkomsten des eilands zijn zal, zoo beloofden de ingezetenen zich de grootste voordeelen van deze nieuwe inrigting. Drie dagen na de aankomst des gouverneurs, waren op genoemd eiland 800 man garnizoens-troepen, door een turksch fregat overgevoerd, ontscheept.

— Te Weenen waren den 27sten September genoteerd: 5 pCt Met. 107⅝; 4 pCt. 100⅜, 3 pCt. 80⅝. Bankact. 1461.

Nederlanden.

BREDA, den 5den October.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal is thans uit de volgende 21 leden samengesteld: jhr. F. A. Steengracht van Oosterland, W. J. baron van Brienen van de Groote Lindt, F. A. graaf van der Goltz, F. G. baron van Lynden van Hemmen, jhr. J. W. Dedel, A. W. baron van Pallandt van Beerse, jhr. H. B. Martini, F. G. graaf van Heerdt tot Eversberg, mr. A. van Gennep, J. C. graaf van Bylandt, jhr. J. Jarges, jhr. J. H. van Lynden van Lunenburg, mr. A. G. Verheyen, L. graaf van Limburg Stirum, jhr. mr. G. G. Clifford, mr. T. Sypkens, mr. C. G. Byleveld, jhr. T. M. Lycklama à Nyeholt, M. C. W. baron du Tour van Bellinchave, G. graaf Schimmelpennink, mr. A. W. J. J. baron van Hugenpoth van Aerdt.

— Naar men verneemt, zullen te Hellevoetsluis met spoed worden gereed gemaakt de aldaar aan 's Rijks werf liggende brikken van oorlog *de Brak* en *de Gier*, met bestemming naar de Levant.

— Men schrijft uit Rotterdam van den 3den dezer:

» Heden ten 12 ure heeft de nieuwe ijzeren stoomsleper, op Fyenoord gebouwd, deszelfs eerste proefreise naar Keulen beproefd, slepende 4 volgeladen schepen (men verzekert dat deze stoomsleper onder weg nog verscheidene andere schepen bij deze 4 zal opslepen) van hier. Deze stoomsleper heeft 2 schoorsteenen en is van 500 paardenkracht lage drukking. Bij de menigte schepen, zoo van Oost-Indien als andere gewesten, benevens zoovele stoombooten, als thans in de Boompjes zijn liggende, en desgelijks afvaren, als: naar Nijmegen, Dordt, 's Bosch, den Briel, den Moerdijk, verscheidene dagen der week: naar Londen, Hull, Duinkerken, Havre, Middelburg en Arnhem, levert het Maasgezigt dagelijks een allerbelangrijkst gezigt, zoo voor stadsbewoners als vreemdelingen."

— Van gisteren wordt uit 's Hage gemeld:

» Laatstleden Zondag werd in de R. K. kerk op het Binnenhof alhier eene plegtige dienst opgedragen, bij gelegenheid van het feest der eeuwigdurende aanbidding van het H. Sacrement; dezelve werd verrigt door den Hoog-Eerw. Heer *Borret*, prof. van het seminarie te Warmond, bijgestaan door eene talrijke priesterschaar. Het zang-collegie der kerk voerde de mis uit van *Frans Buhler* n°. 1, werk 7, met orchest, onder de leiding van den kapelmeester *Grave*. De soprano solo *Agnus Dei* werd door mejufr. *Heppenbrouwers*, van de koninklijke muzijkschool, voortreffelijk gezongen. Jammer dat het tempo der daarop volgende *Alla Capella Dona nobis* zoo langzaam en als allegro moderato werd ingezet. De heeren van het zang-collegie voornoemd, hebben den heer directeur *Grave* eene fraaije pendule ten geschenke gegeven, tot belooning van zijnen ijver, bij deze gelegenheid betoond.

» Maandag is in de kapel op de R. K. begraafplaats, eene mis van *Requiem* gecelebreerd door den Wel-Eerw. heer Landdeken *J. F. Sem*, voor de zielen der overledenen, welke aldaar rusten, terwijl er door zijn Wel Eerwaarden eene doeltreffende redenering werd gehouden. Men verneemt dat maandelijks zoodanige dienst zal plaats hebben en door de heeren geestelijken der onderscheidene kerken zal gedaan worden. In November zal zulks door een der Eerwaarde Paters Minderbroeders Recollecten geschieden, en alsdan dezelve worden gezongen, uit hoofde van het invallende gedachtenis-feest der Geloovige Zielen."

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men, dat de heer *C. J. van Oeckelen* aldaar eerlang met zijnen *Androide-Klarinettist* verwacht werd, om denzelven aan het publiek voor te stellen.

— Omtrent de koninklijke tapijt- en passement-fabrijk der heeren *P. A. Garjeanne en Zoon* te Utrecht, waarvan reeds meermalen in de dagbladen gesproken is, verneemt men uit Utrecht eenige bijzonderheden, waaruit blijkt, dat het materieel dier fabrijk dit jaar aanmerkelijk in belangrijkheid is toegenomen, doordien men, in navolging der overschoone tapijtfabrijken der *Savonnerie* en der *Gobelins*, te Parijs, dezelve verrijkt heeft met een kolossaal weefgetouw *à la Savonnerie*, waarop de schoonste en kunstigste vloer- en behangsel-tapijten, schoorsteenstukken, historiële als ook bloemstukken, landschappen, familie-wapens met naamletters, allegorien enz., zoowel voor vorstelijke paleizen als voor groote en kleine salons, in onderscheidene grootten, en zelfs tot eene ongemeene breedte, kunnen vervaardigd worden. Twee aanvankelijke proefstukken van de vlijt en het kunstvermogen der heeren *Garjeanne*, voor eenigen tijd naar 's Gravenhage opgezonden, en thans teruggekomen, moeten het bewijs leveren welke schoone voortbrengselen men uit deze fabrijk, bij voortdurende volmaking verwachten kan. Het eerste dier proefstukken, zijnde een monument ter nagedachtenis van H. M. de koningin der Nederlanden, is reeds vroeger bekend geworden. Het andere stuk is eene zinnebeeldige voorstelling van het innemen der stad Leuven op den 12den Augustus 1831, door het hollandsch leger, onder aanvoering van Z. K. H. den Prins *van Oranje* en Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, tevens daarbij op den regter voorgrond voorstellende twee Leeuwen, terwijl

in het verschiet een gedeelte der bevolking van Leuven, alsmede aanrukkende troepen staan afgebeeld.

Naar men verneemt, is voor het eerste stuk eene aanzienlijke gratificatie door Z. M. den Koning aan de vervaardigers verleend geworden; en zullen de beide tafereelen eerstdaags, op veler verlangen, door hen in een lokaal, door den stedelijken raad van Utrecht daartoe aangewezen, openlijk ten toon worden gesteld.

Den aanleg tot hun bijzonder kunsttalent hebben de heeren *Garjeanne en Zoon* reeds van hunne vroegste jeugd verkregen in de uitgebreide tapijtfabrijk van de heeren *Piat le Febvre et Fils* te Doornik. Reeds op zijn negende jaar werd aan den heer *P. A. Garjeanne* door de eigenaars dier fabrijk, wegens zijne schranderheid en leerzaamheid, eene bijzondere belooning toegekend. Gedurende een tijdvak van niet minder dan twee en twintig jaren bleef hij in die fabrijk werkzaam, terwijl ook zijn mede-geassocieerde zoon reeds al zeer [illegible] tot het kunstweven *à la Savonnerie* is opgeleid geworden; en zijn onder hunne leiding in die fabrijk, in der tijd onderscheidene meesterstukken vervaardigd, als de tapijten van den franschen troon en vele andere heerlijke voortbrengselen voor onderscheidene paleizen in Frankrijk; gelijk ook later, zoo als men weet, de onder hun opzigt in de Baarnsche fabrijk vervaardigde tapijtwerken voor het lustslot Soestdijk en voor het kabinet van Z. M. den Koning, op de Haarlemsche tentoonstelling in 1825 met de zilveren medaille bekroond zijn.

In een engelsch dagblad vindt men de volgende statistieke opgave:

Men heeft opgemerkt, dat in eenen ouderdom van 62 jaren het getal der levende ongehuwde mannen tot dat der gehuwden staat, als 22 tot 38; op 70 jaren staat hetzelve, als 11 tot 37; dezelfde verhouding bestaat ten opzigte der vrouwen, zoo dat het huwelijk allezins voordeelig schijnt, om lang te leven. — Weleer was een vijfde gedeelte der sterfgevallen te Londen het gevolg van koortsen, thans is zulks tot op één een en twintigste, of één acht en twintigste gedeelte verminderd; daarentegen is thans het tiende gedeelte der sterfgevallen een gevolg van ontstekingen, waarvan men vroeger zelden hoorde. Vóór de ontdekking der vaccine, door doctor *Jenner*, was een tiende der sterfgevallen bij kinderen het gevolg der kinderpokken; thans is zuks één vijf en twintigste; vóór die ontdekking stierven daaraan jaarlijks 19,000 personen of wel [illegible] per duizend der bevolking.

De sterfgevallen, ten gevolge eener geweldadige verwonding, te Londen, worden tegenwoordig jaarlijks op 400 berekend. Van 1680 tot 1699 bedroeg het, al meer en meer, sedert dien tijd, toegenomen aantal zelfmoorden 236; van 1720 tot 1740, onder de regeringen van *George I* en *George II*, 484, en van 1820 tot 1829, 581. Het grootste getal der geweldadige sterfgevallen heeft in junij en julij plaats; het geringste tusschen october en november, hetwelk het daaromtrent gekoesterde gevoelen wederlegt.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (4 *October*) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 107; Sp. Ardoin 17¾; [illegible] 93½; Rom. L. 101¼; Certif. te Antw. 100¾; [illegible] Wissel op Amst. en Rott. ½ pCt. [illegible]

Vaderlandsche Wetgeving.

(*Vervolg en Slot van N°. 236.*)

---

b. Van de Arrondissements-Regtbanken.

De bevoegdheid der arrondissements-regtbanken is bij de organieke wet hoofdzakelijk geregeld als volgt:

De arrondissements-regtbanken zullen in eersten aanleg kennis nemen van alle persoonlijke, zakelijke en gemengde regtsvorderingen, van allerlei aard, uitgezonderd die, welke bij de wet verklaard zijn tot de bevoegdheid van de kanton-geregten, of van de provinciale hoven en den hoogen raad, te behooren.

Zij nemen in het hoogste ressort kennis: 1°. van alle jurisdictie-geschillen tusschen de kanton-geregten van hun regtsgebied; 2°. van alle personele regtsvorderingen, de waarde van *f* 400 in hoofdsom niet te boven gaande, 3°. van alle zakelijke regtsvorderingen, indien de waarde van het onderwerp, het zij in hoofdsom, het zij in inkomsten tegen vijf ten honderd berekend, niet meer beloopt dan *f* 400; 4°. van alle regtsgedingen betrekkelijk verplaatsing van scheidteekenen, aanmatiging van gronden, boomen, heggen, slooten, afleidingen en belemmeringen van waterloopen, alle binnen 's jaars [illegible] alle regtsvorderingen, wegens bezitregt; 5°. van alle aan hooger beroep onderworpene vonnissen, door de kanton-regters gewezen.

Zij wijzen in het hoogste ressort in alle personele, zakelijke en gemengde regtsvorderingen aan hooger beroep onderworpen, in gevalle partijen verklaard hebben van het hooger beroep af te zien.

Deze bepaling is niet toepasselijk in zaken, die niet voor dading of compromis vatbaar zijn.

Zij wijzen in correctionele zaken; hunne vonnissen zijn aan hooger beroep onderworpen, met uitzondering van het geval, dat tegen het misdrijf geen hooger straf is bedreigd, dan eene geldboete van *f* 200, zonder gevangenis- of verbeurdverklaring van eenige voorwerpen, te zamen of afzonderlijk.

Zij nemen ook kennis van de vordering tot vergoeding van kosten en schaden, ten behoeve van de beleedigde partij, wanneer de vorderingen geen *f* 150 te boven gaan. Wanneer die vorderingen *f* 150 te boven gaan, moeten dezelve bij eene afzonderlijke burgerlijke actie vervolgd worden.

De arrondissemets-regtbanken nemen in hooger beroep kennis van de vonnissen, door de kanton-regters in eersten aanleg ter zake van overtredingen gewezen.

Eindelijk zijn de arrondissements-regtbanken nog belast met de voorloopige instructie van strafzaken.

c. Van de Provinciale Geregtshoven.

Ten aanzien der bevoegheid van de provinciale geregtshoven, die geheel nieuwe instellingen zijn, en die in velerlei opzigten vervangen het hoog geregtshof in 's Gravenhage, hetwelk tot hiertoe bestond, is bij de nieuwe wet hoofdzakelijk het volgende vastgesteld:

De provinciale hoven oordeelen in eersten aanleg: 1°. over alle regtsvorderingen, waarin de provincie betrokken is, met uitzondering der zakelijke regten. Indien de vordering geen vier honderd gulden in hoofdsom te boven gaat, wijzen zij daarin zonder hooger beroep; 2°. over jurisdictie-geschillen tusschen de arrondissements-regtbanken of tusschen de kantongeregten, in verschillende arrondissementen binnen de provincie voorvallende; 3°. over alle correctionele vervolgingen binnen het provinciaal regtsgebied, tegen kanton-regters en hunne plaatsvervangers, regters plaatsvervangers en leden van het openbaar ministerie en griffiers, wegens misdrijven, gedurende den tijd hunner bediening begaan, mitsgaders over de daaruit voortspruitende vordering tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, overeenkomstig de bepalingen van het 2de lid van art. 56.

Zij oordeelen in eersten aanleg in het hoogste ressort, behoudens de voorziening in cassatie, over alle burgerlijke en aan hooger beroep aan het hof onderworpene geschillen, binnen het provinciaal regtsgebied voorvallende, wanneer partijen de regtsmagt van het geregtshof vrijwillig te dien einde inroepen.

Zij oordeelen, behoudens de bepalingen ten aanzien der criminele regtbank, en met uitzondering der zaken, aan den hoogen raad opgedragen, in het eerste en laatste ressort, over alle misdrijven, waartegen eene lijf- of onteerende straf is bedreigd, en waarvan het regt van vervolging tot de bevoegdheid behoort van den officier bij de arrondissements-regtbanken, in hun provinciaal regtsgebied, overeenkomstig de bepalingen, daaromtrent bij het wetboek van strafvordering vastgesteld.

Zij oordeelen in hooger beroep over de daarvoor vatbare vonnissen in correctionele zaken bij de arrondissements-regtbanken, binnen hun provinciaal regtsgebied in eersten aanleg gewezen; behoudens de bepalingen ten aanzien der regtsmagt van de criminele regtbank.

Zij oordeelen in hooger beroep van de daaraan onderworpene vonnissen, door de arrondissements-regtbanken binnen het provinciaal regtsgebied in eersten aanleg in burgerlijke zaken gewezen.

d. Van den Hoogen Raad.

Aan het hoofd van alle regterlijke instellingen staat de hooge raad, waarvan de zetel is te 's Gravenhage, en welke is zamengesteld uit een President, een Vice-President, ten minste twaalf en ten hoogste veertien Raadsheeren, een Prokureur-Generaal, twee Advocaten-Generaal, een Griffier en twee of ten hoogste drie Substituten-Griffier.

Ten aanzien der bevoegdheid van den hoogen raad zijn bij de wet hoofdzakelijk de volgende bepalingen vastgesteld:

De hooge raad oordeelt ter eerster instantie: 1°. over alle regtsvorderingen, waarin de Koning of de leden van het Koninklijk Huis als gedaagden worden aangesproken; 2°. over alle regtsvorderingen, in welke de Staat als gedaagde wordt aangesproken, uitgezonderd die, welke 's Rijks belastingen betreffen.

Niettemin moeten de zakelijke regtsvorderingen voor den gewonen regter worden gebragt.

De hooge raad oordeelt insgelijks ter eerster instantie over alle jurisdictie-geschillen: 1° tusschen alle regterlijke autoriteiten, welke niet behooren onder hetzelfde provinciaal geregtshof; 2°. tusschen de provinciale geregtshoven, de criminele regtbank daaronder begrepen; 3°. tusschen eenig provinciaal geregtshof, ter eerster instantie regtdoende, en eenige regtbank of geregt, onder hetzelve ressorterende; 4°. tusschen een provinciaal geregtshof of eene regtbank ten eenre, en een der bijzondere kollegien, bij art. 1 der wet op de regterlijke organisatie vermeld, ter andere zijde.

De hooge raad neemt insgelijks ter eerster instantie kennis van alle geschillen in zaken van prijzen en buit, die door schepen van oorlog van den Staat, of door schepen bij partikulieren uitgerust en van commissie of *lettres de marque* voorzien, worden achterhaald en opgebragt, mitsgaders van alle geschillen, welke tusschen de nemers onderling deswege zouden mogen ontstaan.

De hooge raad oordeelt, bij wege van hooger beroep, in burgerlijke zaken: 1°. over alle aan hooger beroep onderworpene vonnissen, door de provinciale geregtshoven in eersten aanleg gewezen; 2°. over de vonnissen, gewezen bij de hoven van justitie in de kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, overeenkomstig de bepalingen, deswege door den Koning te maken.

De hooge raad neemt, met inachtneming van art. 177 der grondwet, in het eerste en laatste ressort kennis van alle misdrijven (de overtredingen, waartegen geene straf van gevangenis is bedreigd, niet daaronder begrepen), gedurende den tijd hunner functien begaan door de leden van de onderscheidene hooge collegien, bij art. 92 der organieke wet opgenoemd.

De hooge raad wijst ook in het eerste en hoogste ressort: 1°. over de misdaad van zeerooverij; 2°. over alle misdrijven gepleegd aangaande prijzen en buit, in art. 89 vermeld.

De hooge raad neemt kennis van den eisch tot cassatie, gedaan tegen de handelingen der provinciale hoven, de criminele regtbank, de arrondissements-regtbanken en kanton-geregten, en tegen

derzelver arresten en vonnissen, in het hoogste ressort gewezen, behoudens de sluitbepaling van het laatste lid van art. 99.

De hooge raad vernietigt de handelingen, arresten en vonnissen: 1°. wegens het verzuim der vormen, voorgeschreven op straffe van nietigheid; 2°. wegens verkeerde toepassing of schending der wet; 3°. wegens overschrijding der regtsmagt.

Niet te min kunnen de vonnissen in burgerlijke zaken, door de kanton-regters in het hoogste ressort gewezen, niet anders worden vernietigd, dan wegens onbevoegdheid of overschrijding van regtsmagt, of ter zake dat dezelve de gronden niet inhouden, waarop zij zijn gewezen, of niet met opene deuren zijn uitgesproken; onverminderd de bevoegdheid van den Prokureur-Generaal bij den hoogen raad, om zich, alleen in het belang der wet, tegen die vonnissen in cassatie te voorzien.

Bij de voorenstaande beknopte voorstelling der Regterlijke Collegien, die bij de nieuwe organisatie op den 1 October in werking zijn getreden, achten wij het niet ondienstig, ten slotte te vermelden, dat de nieuwe Wetboeken, naar welke, te beginnen met dat tijdstip, het regt in ons Vaderland wordt bedeeld, zijn: het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Koophandel, het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging, het Wetboek van Strafvordering, de Wet van den 15 Mei 1829, houdende algemeene bepalingen der Wetgeving van het Koningrijk, de Wet op de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, en eindelijk de Wet van 10 Mei 1837, houdende tijdelijke aanvulling der bepalingen omtrent de enkele en bedriegelijke bankbreuk; terwijl het tegenwoordig Wetboek van Strafregt, als waarvan het nieuwe ontwerp nog niet is vastgesteld, voorloopig nog van kracht zal blijven.

VILLE DE BREDA. — THEATRE FRANÇAIS.

(Avec et sous la protection des autorités.)

Les artistes sous la direction de Mr. ALEXANDRE, ler comique des Théatres de La Haye et d'Amsterdam, auront l'honneur de donner, *Mercredi* 3 Octobre 1838, N°. 1er de l'abonnement: KETTLY, ou LE RETOUR EN SUISSE, comédie vaudeville en 1 acte; suivi de LA SECONDE ANNEE ou A QUI LA FAUTE? vaudeville en 1 acte. Le spectacle sera terminé par: UNE PASSION, vaudeville en 1 acte. — Entre la 1ère et la 2ème pièce: Concertino de *de Bériot*, exécuté par M. MULHEIM; 1er violon solo d'Amsterdam. (*Pour les distributions voir aux affiches.*)

On commencera à 6¾ heures. — Il n'y a pas de second rang. — Premières: Prix des Places *f* 1,25, pour les Dames et MM. les Officiers *f* 1. — Le Prix des Places est aussi de 1 F. pour MM. les Officiers des cantonnemens, qui auront les facilités de sortir de la Ville après le spectacle. — Le bureau pour la retenue des places est ouvert jusqu'à 2 heures.

AVIS: MM. les Abonnés porteurs de Diplômes, sont priés de les montrer en entrant au Contrôleur et de les garder. L'administration prie aussi MM. les amateurs du spectacle de ne pas se tenir debout sur le côté droit avant le lever du rideau. Chaque ouvrage ne sera joué qu'une fois. Les représentations auront lieu les mercredi et samedi.

AANBESTEDING DER LEVERANTIE
VAN
LEVENSMIDDELEN,
BRAND- EN LICHTSTOFFEN,
TEN DIENSTE VAN HET MILITAIR HOSPITAAL TE
GORINCHEM.

Krachtens autorisatie van het Departement van Oorlog, en onder deszelfs nadere goedkeuring, zal op den 15. dezer loopende maand, aan de minst inschrijvenden ten behoeve van voormeld Etablissement, worden aanbesteed, de Leverantie van:

a. Vleesch.
b. Wit Brood. } bij het Ned. Pond.
c. Gort en Rijst.
d. Zout, Boter, Kaarsen, Groene Zeep,
Bier-Azijn en Patent-Olie.
e. Roode Wijn. } bij de Ned. Kan.
f. Bier.
g. Steenkolen bij de 1000 Ned. Ponden.
h. Turf bij de 100 Stuks.

Alles voor den tijd van twaalf maanden, in te gaan met 1 January aanstaande, en eindigende met den laatsten December daaraanvolgende:

i. Aardappelen, waarvan de leverantie een aanvang zal nemen met den 1. November van het loopend jaar, en eindigen zal den 15. Julij des volgenden jaars; zullende voor de leverantie van dat artikel, moeten worden ingeschreven bij het Ned. Mud, en daarbij tevens vermeld het gewigt dezer maat.

Strekkende wijders tot narigt der Gegadingden:

1°. Dat de voorwaarden, waarop deze Aanbesteding zal plaats hebben, van heden af, des morgens van 10 tot 1 ure ter lezing en de monsters van de aan te besteden artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn, ter bezigtiging zullen liggen in het bureau van den ondergeteekende.

2°. Dat, voor de artikelen, welke onder een en dezelfde letter hiervoren zijn aangewezen, bij elkander in een afzonderlijk biljet zal moeten worden ingeschreven, zullende op zoodanige inschrijving, waarbij dit niet is in acht genomen, geen regard worden geslagen.

3°. Dat de naam, voornaam en woonplaats van den inschrijver, mitsgaders van zijne borgen, duidelijk zullen moeten werden geschreven.

4°. Dat de prijzen der Inschrijvingen naauwkeurig in *Schrijfletters*, in *Guldens en Cents* en *honderdste gedeelten van Cents* moeten worden uitgedrukt, en dat de Biljetten door de Inschrijvers zelven, onderteekend moeten zijn.

5°. Dat de Biljetten behoorlijk op gezegeld papier geschreven, en verzegeld, op het Bureau van het Hospitaal bezorgd, en gestoken zullen moeten worden in de daartoe bestemde geslote Bus; uiterlijk des namiddags voor twaalf ure van den dag der Aanbesteding, na welk tijdstip geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen.

6°. Dat alle Biljetten, welke almede niet in den verlangden vorm zijn ingerigt, of op ongezegeld papier geschreven, alsmede die, welke eenige bijzondere voorwaarden bevatten, die niet bij het bestek van aanneming zijn vastgesteld, buiten aanmerking gehouden, en verworpen zullen worden.

7°. Dat van den Wijn en het Bier, door den Inschrijver te gelijker tijd met het Biljet van Inschrijving, een of meer, behoorlijk gecachetteerde, proeven moeten worden bezorgd, van de soort en kwaliteit van Wijn en Bier welke de gegadigde aanneemt, tegen de, bij het inschrijvings-biljet, op te geven prijzen te leveren, en aan welke proeven zal moeten gehecht worden een afzonderlijk verzegeld biljet, waarin de naam en woonplaats van den inschrijver zal moeten gemeld staan.

8°. Dat de inschrijvers en hunne borgen van hunne gegoedheid, tot het behoorlijk volbrengen der leverantien, bewijzen van het Plaatselijk Bestuur zullen moeten overleggen, hetwelk echter dan eerst zal behoeven te geschieden, wanneer het zal gebleken zijn, dat hun de leverantie is toegewezen en, in welk geval, zij verpligt zullen wezen, binnen 24 uren, nadat hun daarvan zal zijn kennis gegeven, die bewijzen aan de administratie van voormeld Etablissement te bezorgen, daar bij gebreke van dien, over de leverantie nader zal worden beschikt.

Te GORINCHEM, den 1. October 1838.

De Militaire Onder Intendant, belast met het toezigt over de administratie van voornoemd Hospitaal,

KESMAN.

** VOORLOOPIG BERIGT van den Publieken Verkoop van het LANDGOED genaamd *de Koekkoek*, met al deszelfs toebehooren, gelegen in den zoo genaamden *Zuid-Hollandschen Waard*, of *Biesbosch*, onder de Gemeente *Made* en *Drimmelen*, nabij *Geertruidenberg*, Provincie *Noord-Braband*.

Men maakt bekend, dat eerstdaags, (*de Tijd en Plaats nader te bepalen*,) na daartoe bekomen autorisatie, in het openbaar zal worden Geveild en Verkocht, eerst in perceelen en daarna in massa, bovengenoemd, aanzienlijk en rentegevend LANDGOED de *Koekkoek*, bestaande in Wei-, Hooi-, Griend-, Riet- en Bieslanden, Dijken, Kaden, beplant met vijf-en-twintig honderd stuks Boomen; Eendenkooi, Aanwassen en Water, Huis, Schuur, Boomgaard, Vlugtheuvel, Hooiberg en Keten, te zamen ter grootte van *twee honderd twee en tachtig Bunders, drie en zeventig Roeden, negen en twintig Ellen.*

Zullende inmiddels hetzelfde Goed door de Gegadingden kunnen worden bezigtigd, gedurende de geheele loopende maand October, en daartoe behoorlijke aanwijzing in loco worden gedaan, terwijl verder de vereischte inlichtingen zijn te bekomen; zoo bij de *Eigenaren*, als ten Kantore van den Heer A. J. VERKOUTEREN, Notaris te *Geertruidenberg*, mitsgaders ten Kantore van de Notarissen VAN DER HOOP en VAN DER HOOP te *Rotterdam*.

J. DUPPEN,

te *Nijmegen*,

maakt het geëerd Publiek bekend, dat hij ter Verkoop heeft vervaardigd eene extra groote partij CIRCULAIR-HAARDEN, PIEDESTALLEN en KOLOM-KAGCHELS; ook heeft hij tot Haard- en Kagchel-Figuren eene groote partij LEEUWEN, in differente Actien. De Compositie is gebakken Steen.

Door toevallige omstandigheden voor eenen billijken Prijs te *Koop*: een extra sterk VOS MERRIE-RIJPAARD, oud 9 jaren, van gecroiseerd Engelsch Ras, fijn gedresseerd en op trouw, zonder eenige gebreken, bijzonder geschikt voor een Hoofd-Officier. Adres bij den Uitgever dezer Courant.

** Een zeer fraaije GLAZEN-WAGEN en verscheidene RIJTUIGEN en PAARDEN te Koop.

Adres bij de Uitgevers dezer Courant, Brieven *franco*.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.